

I mina ungdomsår var det radiotekniken som fängslade ^{min} ~~fantasi~~ ^{fantasi}. Jag började med radiobygge som hobby. Sedan blev det förvärvsarbete av hobbyn och har varit så i sex decennier.

Under denna tid har tekniken genomgått en enorm utveckling. Radioteknikens ^{del} komponenter har ständigt förbättrats genom fysikers nya upptäckter. Mottagarna har genomgått alla utvecklingsstadier, från den enkla kristallmottagaren och rörmottagaren, till dagens FM-mottagare med transistorer och för s. k. ultrakortvåg. Vad vi ~~ny~~ har att se fram emot är den digitala radioöverföringen som sägs skall överträffa allt ifråga om ljudkvalitet och störningsökänslighet.

Med radioteknikens utveckling kom vi in i dataåldern. Politiker och andra ser i datatekniken en frälsning för vårt samhälle, som de vill kalla IT-samhället. De uppträder som siare och vill ~~vän~~ ^{värna} alla som inte ~~anammar datorer~~ vill ha en hemdator. De kommer att bli efterblivna, i ett framtida samhälle antyder de. Därför skall datoriseringen i skolorna prioriteras, ibland till och med på bekostnad av lärares löner och elevernas mat.

Men vad är den stora vinsten för gemene man? Är det så angeläget för oss, att sitta och stirra på en skärm och trycka på knappar, för att beställa livsmedel eller flytta pengar i banken. Och måste vi ha en "mail-box" att manipulera fram, för att se om någon sänt E-post till oss? Vi har väl en brevlåda hemma! Och "digitalt" har blivit ett ord i alle mans mun.

Data tekniken är fascinerande med sina nästan obegränsade möjligheter, men vad hade den varit utan den långa vägen via den klassiska radiotekniken?

Det var Maxwell som på 1870-talet gav ut sin avhandling om "Elektricitet och Magnetism" och som utgör teorin ^{för} ~~om~~ elektromagnetisk strålning. På 1880-talet bekräftade Hertz hans teorier. Men det var Marconi som först lyckades sända meddelanden över Atlanten, år 1901. Han fick sedan halva nobelpriset i fysik år 1909.

Detta tänkte jag på, när jag en dag i slutet av augusti gjorde en museeresor tillsammans med min son, Hans. Att vi först besökte det nya Marinmuseet i Karlskrona, var mest för hans skull. Där fick han återse den gamla torpedbåten, som han gjort sin värnplikt på.

Efter övernattnings fortsatte vi tvärs över landet från ostkust till västkust. Vi skulle till Grimeton, en mil öster om Varberg. Där finns världens enda kvarvarande långvågssändare för fjärrtrafik. en s.k. Alexanderssongenerator.

Jag hade några dagar tidigare per telefon kontaktat museiföreståndaren där, Bengt Dagås, som lovat att guida oss. Jag förväntade mig att få återse en radiosändare som jag var medkonstruktör till under 40-talet, på vid Standard Radio. För femtio år sedan levererades den till Grimeton.

Från väg B6 ser vi de höga masterna. Vi tar av vid närmaste avfart och ser dem på allt närmare håll. De är sex stycken, 127 meter höga och med en 46 meter tvärarm i toppen. Avståndet mellan masterna är 380 meter, och alltså nästan två km. mellan de yttre.

Vid den närmaste masten ligger stationshuset, i nyklassisk stil. Bengt Dagås möter oss och visar runt. Han vet mycket om den gamla långvågssändaren som betydde så mycket under 20-, 30- och 40-talen. Nu startas den bara vid vissa tillfällen och för kommunikation med U-båtar i undervattensläge. De långa vågorna, på 18000 meter har förmågan att tränga ner en bit under vattenytan.

Under de båda världskrigen förstördes många interkontinentala telegrafkablar och telegramtrafik var endast möjlig via radio.

I början av 20-talet beslöt riksdagen att en radioförbindelse med Amerika skulle byggas. Sändaren skulle byggas i Grimeton, eftersom utbredningsvägen för radiovågorna där kom att gå över öppet vatten, söder om Norge, norr om Danmark och Skottland.

Detta berättade Dagås för oss och jag fick också återse den gamla kortvågssändaren, som jag jobbat med på 40-talet. Den är fortfarande i drift, bland annat för kommunikation med fartyg i fjärran hav, dit inte mobiltelefonen når.

I Grimeton sammanbindes den gamla radiotekniken med den allra nyaste, mobiltelefonen. Där har Telia nu servicekontor för mobiltelefonnäten, NMT och GSM, ~~och~~ under samma tak ^{som} finns de gamla sändarstationerna, ^{de} som från 20-talet till 50-talet bar svenska röster ut över världen, under tider när annan kommunikation var omöjlig.